Webinar

Faciliteren van samenwerking met ouders rondom het jonge kind

3 juli 2025, 09:30-11:00

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Nationaal Programma
Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Programma

- 09:30 – 09:35 Welkom
- 09:35 – 10:00 Presentatie Martine van der Pluijm, lector Samenwerken aan een Taalrijke Omgeving voor Jonge kinderen
- 10:00 – 10:25 Presentatie Samen van Start, Hoorn
- 10:25 – 10:50 Presentatie Brugfunctionarissen, Groningen
- 10:50 – 11:00 Afronding

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Huisregels

- Heb je vragen? Stel ze in de chat. Na elke presentatie behandelen we de vragen uit de chat.
- Microfoon uit. Beeld mag aan.
- Geen opnames maken.
- Na afloop ontvangen jullie een notitie met relevante informatie en links.

Presentatie

- Martine van der Pluijm, lector Samenwerken aan een Taalrijke Omgeving voor Jonge kinderen

Kenniscentrum
Talentontwikkeling

Hoe faciliteer je de samenwerking met ouders rondom het jonge kind?

Een kijkje in de wetenschappelijke literatuur

3 juli 2025

Martine van der Pluijm

HOGESCHOOL ROTTERDAM

Relevantie

- Grote verschillen in taalaanbod en rol ouders thuis bij leerlingen vóór de start van de basisschool <u>en</u> tijdens de basisschoolperiode

- Verminderen van ongelijkheid in het onderwijs vraagt *nieuwe werkwijzen*: structurele vormen van samenwerking met alle ouders *in de klas* onderbelicht

Gemiddelde toetsscores leesvaardigheid PISA-2003 t/m PISA-2022, naar opleidingsniveau ouders (Nederland)

Bronfenbrenner, 2005; Claes, De Wolf, Golsteyn & De Leeuw, 2025; Jepma e.a., 2024; Leseman & Veen, 2022; Lusse, 2019; Van der Pluijm, 2024

Wat is *samenwerken*?

Pedagogisch professionals en ouders werken samen als zij zich verdiepen in het kind, elkaars rol, met elkaar afstemmen en elkaar faciliteren voor de begeleiding die zij de kinderen thuis en op school bieden. Deze samenwerking biedt kinderen samenhang tussen de ervaringen thuis en op de groep.

Doornenbal & Fukkink, 2014; Epstein, 2018; Lusse e.a., 2019; Van der Pluijm, 2020

Waarom samenwerken met ouders?

- Samenwerking tussen school en ouders bevordert het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen
- Realiseren we ons voldoende dat vooral de rol van ouders thuis, tijdens de dagelijkse routines en tijdens intentionele activiteiten, bijdraagt aan de onderwijskansen van hun kinderen?
- En dat dit geldt ongeacht de sociaaleconomische en culturele achtergrond van ouders?

Bakker, e.a. , 2013; Castro e.a., 2015; Desforges & Abouchar, 2003

Hoe geven ouders vorm aan hun rol thuis?

- Pedagogisch
- Ondersteuning bij de ontwikkeling van taal en geletterdheid
- Leerondersteuning
- Loopbaanondersteunend

Anderson e.a., 2021; Bakker, e.a. , 2013; Hoover-Dempsey & Sandler, 2005; Lusse e.a., 2019

Samenhang in een breed perspectief

- Kinderen ontwikkelen zich in interactie met de omgeving
- Microsysteem zeer invloedrijk
- Mesosysteem ook! De ‘village’
- Continuïteit

Bio-ecologisch model Santrock, 2007 op basis van Bronfenbrenner, 2005

kayra

Kansenongelijkheid

- Grote verschillen tussen leefwereld van kinderen thuis en op school: sociaaleconomisch, cultureel, thuistalen
- Kloof tussen school en thuis (discontinuïteit)
- Gevoelens van onzekerheid

➢ Alert zijn op omgevingsfactoren (geen persoonlijk tekort)

Groff & De Wit, 2022; Van Wetten & De Wolf, 2020; Vinopal, 2018

Hoe kunnen leraren *in de klas* samenwerken met ouders?

1. De thuisomgeving van alle leerlingen leren kennen
2. De organisatie van het contact tussen school en ouders op orde hebben
3. Een wederkerige relatie tussen school en ouders realiseren
4. Pedagogische samenwerking rond de ontwikkeling van leerlingen realiseren
5. Ouders in risicosituaties op maat faciliteren

Lusse & Van der Pluijm, 2023

Welke steun kan school *buiten de klas* bieden?

1. Extra steun rondom klas, o.a. ouderkamer
2. In contact brengen met ondersteuning
3. In contact brengen met aanvullend onde
4. Extra steun bieden bij geldzorgen

Lusse, Van der Pluijm & Van der Veat, 2024

Voorlees Express

Wat is nodig?

- Erkennen van de cruciale rol van ouders thuis en het belang van *samenwerking* met *alle* ouders. Doorbreken van eenzijdige focus op schoolse doelen
- Kijken met een contextuele bril: ondersteunen van interacties
- Duurzaam investeren in samenwerking *in* en *buiten* de klas (met juiste afstemming)
- Professionalisering, opleidingen en beleid

Twee slotconclusies

Om zich gezond te ontwikkelen heeft een kind de voortdurende en onvoorwaardelijke betrokkenheid nodig van één of meer volwassenen die zorgdragen voor het kind en gezamenlijke activiteiten met het kind ondernemen. Iemand moet dol zijn op het kind, er zijn, iets doen met het kind, niet alleen maar *samen* met het kind'

…. 'Dit vraagt om beleid en praktijken die de benodigde gelegenheid, status, bronnen, aanmoediging, stabiliteit, voorbeelden, en bovenal *tijd*, voor ouderschap bieden. In de eerste plaats voor ouders en de gezinsomgeving, maar ook voor andere volwassenen in de omgeving van het kind buitenshuis'

Bronfenbrenner, 2005, p. 262

Meer lezen?

- Deze presentatie is gebaseerd op: Lusse, M., Van der Pluijm, M., & Van der Vegt, A. (2024). *Samenwerken met ouders aan de ontwikkeling van het kind.* Onderwijskennis.nl (NRO). Te vinden op: www.onderwijskennis.nl/node/1434
- Claes, De Wolf, Golsteyn & De Leeuw (2025). Ongelijkheid tussen leerlingen neemt toe tijdens basisschooltijd. ESB. Te verschijnen. Te vinden op: Ongelijkheid tussen leerlingen neemt toe tijdens basisschooltijd - ESB
- Gereedschapskist beter samenwerken met ouders
- Kennisbasis Samenwerken met ouders Expertisecentrum Kinderopvang
- Aanpak Thuis in Taal
- handvat Samenwerken met ouders aan kansengelijkheid voor kinderen

Dank voor uw aandacht

Martine van der Pluijm
Lectoraat Samenwerken aan een taalrijke omgeving voor jonge kinderen
M.s.van.der.pluijm@hr.nl

Kijk op de persoonlijke pagina van Martine voor het onderzoek en andere informatie

Kenniscentrum
Talentontwikkeling

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

praktijkgericht **onderzoek**

De praktijk aan het woord: Samen van Start

- Marja van Schagen – SCIO groep
- Jeroen Korthals – Gemeente Hoorn

Samen van start

Kansen voor alle peuters en kleuters in Hoorn

Een unieke werkwijze waar we TROTS op zijn!

Waarom?

Met **Samen van start** geven wij kinderen met een (risico op) onderwijsachterstand een zo goed mogelijke start in het basisonderwijs.

In Gemeente Hoorn bundelen we onze krachten vanuit onderwijs, kinderopvang, welzijnswerk en bibliotheek, voorkomen we preventief achterstanden en bieden we peuters en kleuters gelijke kansen.

Wat doet ons team?

1. **Interdisciplinair overleg**

Maatwerk voor elk kind

2. **Partnerschap met ouders**

Meer ruimte voor de opvoeding van kinderen

3. **Samenwerking organisaties**

- ✓ Toeleiding
- ✓ Jeugd(gezondheids)zorg
- ✓ Vakexpertise
- ✓ Cultuur

Onze kernelementen

1. **Doorgaande ontwikkellijn**

Peuters en kleuters voegen we samen tot één domein, waarbij de overgang tussen voor -en vroegschool flexibel verloopt.

2. **Educatief partnerschap**

We betrekken, ondersteunen, begrijpen en versterken ouders bij de opvoedingstaak.

3. **Voortdurende monitoring**

Onderzoek van Sardes gebruiken we als ontwikkelmodel.

Onze kernwaarden

1. **verbinden**

- ✓ Empatisch
- ✓ Cultuursensitief
- ✓ Ontwikkelings-gericht

2. **ontwikkelen**

Continu leren & door ontwikkelen

3. **samenwerken**

- ✓ Interdisciplinair
- ✓ Eigen expertise
- ✓ Duurzaam
- ✓ Educatief partnerschap

TEKEN IDEE

Samen van start

Kansen voor alle peuters en kleuters in Hoorn

Waarom?

Met **Samen van start** geven wij kinderen met een (risico op) onderwijsachterstand een zo goed mogelijke start in het basisonderwijs.

In Gemeente Hoorn bundelen we onze krachten vanuit onderwijs, kinderopvang, welzijnswerk en bibliotheek, voorkomen we preventief achterstanden en bieden we peuters en kleuters gelijke kansen.

Een unieke werkwijze waar we TROTS op zijn!

Samen van start

Kansen voor alle peuters en kleuters in Hoorn

Onze kernelementen

1 Doorgaande ontwikkellijn

Peuters en kleuters voegen we samen tot één domein, waarbij de overgang tussen voor -en vroegschool flexibel verloopt.

2 Educatief partnerschap

We betrekken, ondersteunen, begrijpen en versterken ouders bij de opvoedingstaak.

3 Voortdurende monitoring

Onderzoek van Sardes gebruiken we als ontwikkelmodel.

Een unieke werkwijze waar we TROTS op zijn!

Samen van start

Kansen voor alle peuters en kleuters in Hoorn

Een unieke werkwijze waar we TROTS op zijn!

Samen van start

Kansen voor alle peuters en kleuters in Hoorn

Onze kernwaarden

1 verbinden

- ✓ Empatisch
- ✓ Cultuursensitief
- ✓ Ontwikkelings-gericht

2 ontwikkelen

Continu leren & door ontwikkelen

3 samenwerken

- ✓ Interdisciplinair
- ✓ Eigen expertise
- ✓ Duurzaam
- ✓ Educatief partnerschap

TEKEN IDEE

Een unieke werkwijze waar we TROTS op zijn!

Samen van start

Kansen voor alle peuters en kleuters in Hoorn

- **2016** Totstandkoming IKC visie Hoorn
  - Gezamenlijke bestuurlijke ambitie om een doorgaande ontwikkellijn te creeëren.
- **2018** Intensivering OAB beleid in Hoorn
- **2019** Afspraken met het veld over besteding OAB middelen

Een unieke werkwijze waar we TROTS op zijn!

In het onderzoekrapport “Succesvolle basisscholen aan het woord” (OIS Amsterdam/Kohnstaminstituut, 2018) worden zeven pijlers benoemd die bijdragen aan het verminderen van onderwijsachterstanden.

1. ***Educatief Partnerschap en contact met de gemeenschap***
   Bij het bewerkstelligen van educatief partnerschap gaat het erom een brug te leggen van school naar de thuissituatie. Dit om het pedagogisch klimaat rondom het kind te verbeteren en in de wetenschap dat een pedagogisch hen didactisch stimulerende omgeving een voorwaarde is voor succes in de schoolcarrière.

.

Rol gemeente;

1. Kaderststellend;
2. Faciliterend door bekostiging en inbedding binnen de bestaande sociale infrastructuur;

- Iedere school in Hoorn heeft een Jeugd- en gezinswerker;
- Welzijnswerk (bijvoorbeeld Buurtmoeders)
- Cultureel aanbod (bibliotheek)

Samen van start

Kansen voor alle peuters en kleuters in Hoorn

Tip aan gemeenten;

<u>Ken je rol en</u> laat de uitvoering over aan de professional op de werkvloer. Maar stel gezamenlijk kader, faciliteer en zorg voor inbedding.

Een unieke werkwijze waar we TROTS op zijn!

Samen van start

Kansen voor alle peuters en kleuters in Hoorn

Een unieke werkwijze waar we TROTS op zijn!

Waarom?

Met **Samen van start** geven wij kinderen met een (risico op) onderwijsachterstand een zo goed mogelijke start in het basisonderwijs.

In Gemeente Hoorn bundelen we onze krachten vanuit onderwijs, kinderopvang, welzijnswerk en bibliotheek, voorkomen we preventief achterstanden en bieden we peuters en kleuters gelijke kansen.

Wat doet ons team?

1. **Interdisciplinair overleg**

Maatwerk voor elk kind

2. **Partnerschap met ouders**

Meer ruimte voor de opvoeding van kinderen

3. **Samenwerking organisaties**

- ✓ Toeleiding
- ✓ Jeugd(gezondheids)zorg
- ✓ Vakexpertise
- ✓ Cultuur

Onze kernelementen

1. **Doorgaande ontwikkellijn**

Peuters en kleuters voegen we samen tot één domein, waarbij de overgang tussen voor -en vroegschool flexibel verloopt.

2. **Educatief partnerschap**

We betrekken, ondersteunen, begrijpen en versterken ouders bij de opvoedingstaak.

3. **Voortdurende monitoring**

Onderzoek van Sardes gebruiken we als ontwikkelmodel.

Onze kernwaarden

1. **verbinden**

- ✓ Empatisch
- ✓ Cultuursensitief
- ✓ Ontwikkelings-gericht

2. **ontwikkelen**

Continu leren & door ontwikkelen

3. **samenwerken**

- ✓ Interdisciplinair
- ✓ Eigen expertise
- ✓ Duurzaam
- ✓ Educatief partnerschap

TEKEN IDEE

Samen van Start contactgegevens

Marja van Schagen, SCIO groep
m.vanschagen@sciogroep.nl

Een unieke werkwijze
waar we TROTS op zijn!

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

De praktijk aan het woord: Brugfunctionarissen voorschool en basisschool

- Marielle Reneman en Annemarie Thuss – Gemeente Groningen
- Joyce Mollema – Schoolleider Tamarisk
- Wilma Bolhuis - Brugfunctionaris

De Brugfunctionaris op school

Voor een sterke verbinding tussen kind, gezin, school en samenleving

Marielle Reneman, Annemarie Thuss – Gemeente Groningen

Wilma Bolhuis – Brugfunctionaris

Joyce Mollema – Directeur Tamarisk

Waarom een Brugfunctionaris

Samenwerking met ouders niet vanzelfsprekend.

Problemen die op hun beurt de ontwikkeling van kinderen in de weg kunnen staan.

‘Je mag altijd bij me komen’

Groningen: 35 Brugfunctionarissen. Voorschools, PO, SO en VO
De brugger op school is cruciaal voor het contact met alle

ouders en kwetsbare ouders in het bijzonder.

De brugfunctionaris slaat een brug tussen school, kind en gezin en zorgt ervoor

dat kinderen mee kunnen blijven doen en hun talenten kunnen ontwikkelen.

Pedagogische driehoek

- Verbinden van leefwerelden
- Breuken beperken

Doel:
ieder kind doet mee

Wat doet een brugfunctionaris?

De Brugfunctionaris: Verbinder, duizenpoot

> Contact leggen en vertrouwen is de basis. Ouders ondersteunen en versterken. (armoede, opvoeding, participatie)

> Samenwerken met het team (leerkrachten, directeur, ib-er) (Signalen opvangen, taken verdelen, bewustwording)

> Samenwerking met partners in de buurt/gemeente versterken (wijkteam, jgz, kinderopvang, politie, buurthuis, sportvereniging, werk en participatie)

Brugfunctionarissen en vertrouwen

Brugfunctionarissen samenwerking team school en de wijk

Wat heeft Groningen geleerd?

> Voldoende tijd

> Intervisie, overleg

> Samenwerking team, directie en partners wijk essentieel

> Samenwerking schoolbesturen, en gemeente essentieel

> Vertrouwen als basis

> Vrije ruimte

> Competenties Brugfunctionaris met stip op 1

Waarom een Voorschoolse Brugfunctionaris?

Doel:

Kinderen toeleiden naar de kinderopvang

WAT?

- Informeren
- Begeleiden
- De kloof tussen ‘de wereld op de kinderopvang’ en ‘de wereld thuis’ te overbruggen.
- Bijdragen aan een goede relatie tussen ouders, kinderopvang en school in de wijk

Graag stel ik
de voorschoolse brugfunctionarissen
aan u voor .....!

Hoe bereiken wij ouders?

- Zichtbaar zijn in de wijk voor organisaties en ouders
- Via organisaties in de wijk die ouders naar ons door kunnen verwijzen
- Aansluiting bij evenementen of bestaande groepen/bijeenkomsten in de wijk
- Ouders gericht opzoeken

‘Juf Wenda, ik heb een fiets!’

Soms duurt het heel lang voor iets lukt, maar als het dan lukt

06-52626745

De Brugfunctionaris op school

Voor een sterke verbinding tussen kind, gezin, school en samenleving

Contactgegevens

Wilma Bolhuis, voorschoolse brugfunctionaris (voorheen brugfunctionaris)

w.bolhuis@o2g2.nl
06-29006229

Joyce Mollema, schooleider en ambassadeur brugfunctionarissen

j.mollema@vcog.nl

Annemarie Thuss, gemeente Groningen

a.thuss@groningen.nl

06-52626745

Marielle Reneman, gemeente Groningen
marielle.reneman@groningen.nl
06-52098287

Dank voor uw deelname

Vragen?
Inge Razenberg (Sardes)
i.razenberg@sardes.nl

SARDES

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Nationaal Programma
Onderwijs